

بررسی وضعیت تجارت خارجی ایران در ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳

اقتباس از آمارهای منتشره گمرک ایران

مهرماه سال ۱۳۹۳

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی
مرکز گردآوری و تحلیل آمار

تحلیل واردات و صادرات در ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳

صادرات

در طول سال ۹۲، معادل ۴۱۶۲۸ میلیون دلار کالا صادر شده است که نسبت به سال ۹۱، (معادل ۴۱۴۴۸ میلیون دلار) حدود ۰.۴۳ درصد افزایش نشان می دهد.

در طول ۶ ماهه نخست سال ۹۳ نیز معادل ۲۳۱۹۹ میلیون دلار کالا صادر شده که نسبت به ۶ ماهه نخست سال ۹۲ (معادل ۱۹۳۹۴ میلیون دلار) حدود ۱۹.۶۲٪ افزایش یافته است.

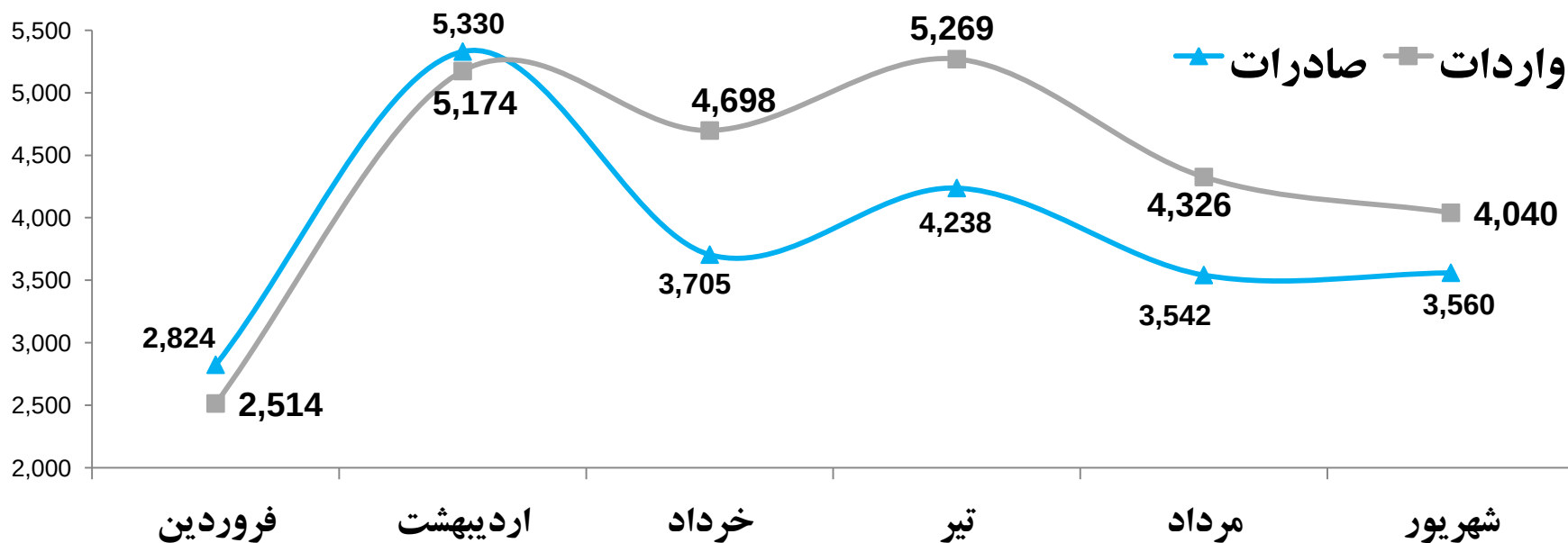
واردات

در طول سال ۹۲، معادل ۴۹۴۲۲ میلیون دلار کالا وارد شده است که نسبت به سال ۹۱، (معادل ۵۳۴۵۱ میلیون دلار) حدود ۷.۵۴ درصد کاهش نشان می دهد.

بر اساس اعلام گمرک ایران واردات کشور در ۶ ماهه نخست سال ۹۳ معادل ۲۶۰۲۱ میلیون دلار بوده که نسبت به ۶ ماهه اول سال گذشته (معادل ۲۰۰۸۷ میلیون دلار) ۲۹.۵۴٪ افزایش دارد.

روند ماهانه ارزش واردات و صادرات در ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳

واردات کشور ارزش واردات از تیر ماه روندی **کاهشی** داشته است بیشترین میزان واردات در سال ۱۳۹۳ مربوط به تیر ماه به ارزش ۵۲۶۹ میلیون دلار می باشد، همچنین ارزش **صادرات** که بیشترین میزان آن در سال ۱۳۹۳ مربوط به اردیبهشت ماه به ارزش ۵۱۴۷ میلیون دلار می باشد روندی نزولی در ماه های اخیر داشته است.

آمار صادرات به تفکیک گروه کالایی طی ۶ ماهه ابتدای سال های ۹۲ و ۹۳

نوع کالاهای صادراتی	۶ ماهه سال ۱۳۹۳ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	۶ ماهه سال ۱۳۹۲ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	درصد تغییر	سهم در رشد (واحد درصد)
میعانات گازی	۶۵۱۴	۲۸.۰۸	۴۱۲۸	۲۱.۲۸	۵۷.۸۰	۱۲.۳۰
محصولات پتروشیمی	۶۷۲۱	۲۹.۹۷	۵۵۰۸	۲۸.۴	۲۲.۰۲	۶.۲۵
سایر کالاها	۹۹۶۴	۴۲.۹۵	۹۷۵۸	۵۰.۳۱	۲.۱۱	۱.۰۶
جمع کل	۲۳۱۹۹	۱۰۰	۱۹۳۹۴	۱۰۰	۱۹.۶۲	۱۹.۶۲

در ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳ صادرات هر سه گروه **میعانات گازی و محصولات پتروشیمی و سایر کالاها نسبت به دوره مشابه سال قبل افزایش** یافته اند. سهم میعانات گازی در رشد میزان صادرات بیشتر از دو گروه دیگر می باشد؛ افزایش صادرات میعانات گازی با سهم بیش از ۱۲ واحد درصدی از رشد، عامل اصلی رشد صادرات ۶ ماهه کشور بوده است. مجموع **صادرات ۶ ماهه** سال ۹۳ با **۱۹.۶۲ درصد افزایش** از حدود ۱۹.۳ میلیارد دلار به حدود ۲۳.۱ میلیارد دلار رسیده است.

آمار صادرات (بجز میعانات گازی) به تفکیک پنج کشور عمده مقصد طی ۶ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

کشور مقصد	ارزش ۶ ماهه سال ۱۳۹۳ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	ارزش ۶ ماهه سال ۱۳۹۲ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	درصد تغییرات ارزش
چین	۴۵۷۵	۲۷.۴۲	۳۴۴۴	۲۲.۵۶	۳۲.۸۷
عراق	۲۷۷۲	۱۶.۶۱	۲۹۴۹	۱۹.۳۲	-۶.۰۱
امارات	۱۸۵۸	۱۱.۱۴	۱۸۱۷	۱۱.۹	۲.۲۵
افغانستان	۱۲۳۸	۷.۴۲	۱۲۸۷	۸.۴۳	-۳.۸۱
هند	۱۱۲۸	۶.۷۶	۱۲۸۳	۸.۴	-۱۲.۰۶
سایر کشورها	۵۱۱۴	۳۰.۶۵	۴۴۸۷	۲۹.۳۹	۱۳.۹۸
جمع کل	۱۶۶۸۵	۱۰۰	۱۵۲۶۶	۱۰۰	۹.۲۹

در ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳، ۵ کشور چین، عراق، امارات، افغانستان و هند حدود ۶۹ درصد میزان واردات از ایران را داشته اند که نشاندهنده بیشتر شدن وابستگی ما به بازار این کشورها می باشد. کاهش صادرات ایران به کشورهای **عراق، افغانستان و هند** با توجه به سهم حدود ۳۰ درصدی از کل صادرات کشور قابل تامل است. **ناامنی در عراق عمده ترین چالش فراروی فعالیت های اقتصادی در این کشورهاست** که بر روابط تجاری آن اثر گسترده ای داشته است.

بازار عراق

اگر چه **صادرات** ایران به عراق در مدت مورد بررسی با **کاهش** روبه‌رو بوده، اما به گفته فعالان اقتصادی، ایران توانسته سهم خود را در بازار عراق متأثر از بحران داعش و به دلیل کمرنگ شدن اقبال مردم به **کالاهای ترکیه و عربستان** افزایش دهد، صحت این ادعا نیاز به بررسی آمار ماهانه سهم واردات ایران از کل واردات عراق به دارد؛ این در حالی است که مقامات بلندپایه ایرانی همچون دبیر ستاد توسعه اقتصادی ایران و عراق همچنان نسبت به از دست رفتن بازارهای در اختیار در عراق هشدار می‌دهد.

مهم‌ترین اقلام صادراتی ایران به عراق شامل «سیمان»، «کاشی و سرامیک»، «مواد غذایی»، «لوازم خانگی»، «خودرو»، «ماشین‌آلات و لوازم یدکی» و مهم‌ترین اقلام وارداتی از عراق نیز شامل «آلیاژهای آلومینیوم کار نشده»، «قراضه و ضایعات باتری‌ها و آلومینیوم»، «لاستیک رویی چرخ»، «قطعات ماشین‌آلات»، «دستگاه تهویه مطبوع» و «کک نفت» می‌باشد.

آمار صادرات به تفکیک اقلام عمده طی ۶ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲ (بدون احتساب میعانات گازی)

ردیف	شرح	۶ ماهه سال ۱۳۹۳		۶ ماهه سال ۱۳۹۲		درصد تغییرات	
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	ارزش
۱	پروپان مایع شده	۱۰۵۲	۱۰۰۸	۴۵۰	۴۱۹	۱۳۳.۶۸	۱۴۰.۵۹
۲	متانول	۱۹۰۵	۸۱۷	۱۷۲۰	۶۲۴	۱۰.۷۳	۳۰.۹۴
۳	بوتان مایع شده	۷۶۴	۷۳۰	۴۷۵	۴۲۷	۶۰.۸۴	۷۰.۹۳
۴	پلی اتیلن گرید فیلم	۴۳۹	۷۱۱	۳۱۷	۴۱۷	۳۸.۴۷	۷۰.۶۸
۵	قیر نفت	۱۲۲۴	۶۱۱	۱۰۶۰	۵۳۱	۱۵.۵۴	۱۵.۰۱
۶	سنگ آهن هماتیت دانه بندی	۷۵۵۳	۴۹۷	۹۹۱۸	۶۴۶	-۲۳.۸۵	-۲۳.۱۴
۷	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت فقط گرم نورد شده بصورت طومار	۵۸۳	۴۱۱	۲۶۱	۱۹۱	۱۲۲.۹۰	۱۱۵.۲۹
۸	اوره حتی بصورت محلول در آب	۱۱۰۳	۳۵۱	۱۵۴۱	۶۷۵	-۲۸.۴۱	-۴۸.۰۵
۹	سیمان پورتلند	۵۴۵۸	۳۳۰	۶۷۱۸	۵۱۰	-۱۸.۷۶	-۳۵.۲۲
۱۰	پارا اکسیلین	۲۳۰	۲۹۴	۱۲۰	۱۶۵	۹۲.۵۰	۷۷.۴۰
	سایر تعرفه ها	۱۸۳۵۲	۱۰۹۲۷	۱۶۲۵۵	۱۰۶۶۲	۱۲.۹۰	۲.۴۹
	جمع کل	۳۸۶۶۴	۱۶۶۶۸۵	۳۸۸۳۶	۱۵۲۶۶	-۰.۴۴	۹.۲۹

آمار واردات به تفکیک اقلام عمده طی ۶ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

ردیف	شرح	۶ ماهه سال ۱۳۹۳		۶ ماهه سال ۱۳۹۲		درصد تغییرات	
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	ارزش
۱	گندم	۳۷۱۷	۱۲۸۶	۱۴۰۲	۵۷۵	۱۶۵	۱۲۴
۲	وسائط نقلیه (حجم سیلندر ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰)	۷۲	۹۴۷	۲۸	۳۷۴	۱۵۷	۱۵۳
۳	برنج	۶۵۷	۸۲۷	۱۱۰۳	۱۲۹۱	-۴۰	-۳۶
۴	ذرت دامی	۱۲۱۷	۷۱۰	۱۲۸۴	۵۱۷	۶۹	۳۷
۵	کنجاله سویا	۱۰۰۲	۶۳۱	۱۱۲۶	۷۶۱	-۱۱	-۱۷
۶	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت و گرم نورد شده بصورت طومار	۵۵۸	۳۴۸	۴۱۲	۲۶۱	۳۵	۳۳
۷	دستگاه های گیرنده، فرستنده تلفن همراه به استثنای BTS	۴	۳۳۵	۰.۴۷	۲۸	۸۳۲	۱۰۷۶
۸	شکر تصفیه نشده	۶۷۷	۳۱۷	۵۲۵	۲۹۶	۲۹	۷
۹	ماژول نمایشگر متشکل از led یا lcd	۵	۲۷۵	۵	۲۴۸	-۰.۳۶	۱۱
۱۰	قطعات گوشت بی استخوان یخ زده از گاو	۴۷	۲۴۳	۲۳	۱۱۳	۱۰۰	۱۱۵
	سایر تعرفه ها	۱۰۶۷۹	۲۰۱۰۱	۷۴۹۳	۱۵۶۲۳	۴۲	۲۹
	جمع کل	۱۹۵۸۸	۲۶۰۲۱	۱۳۴۰۲	۲۰۰۸۷	۴۶.۱۶	۲۹.۵۴

متوسط قیمت کالای صادراتی و وارداتی طی ۶ ماهه نخست سال ۹۳

تن - دلار

شرح	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	۶ ماهه
میعانات گازی	۹۲۱	۵۵۰	۹۰۳	۷۰۶	۸۹۳	۹۰۶	۷۰۶
محصولات پتروشیمی	۹۱۶	۸۲۲	۷۰۹	۷۷۰	۸۴۴	۶۹۹	۷۸۶
سایر کالاها	۲۵۶	۳۱۶	۳۶۲	۳۳۶	۳۶۱	۳۵۲	۳۳۱
واردات	۹۵۱	۱۴۷۷	۱۳۰۲	۱۵۳۳	۱۳۴۰	۱۲۷۶	۱۳۲۸

متوسط قیمت صادرات محصولات پتروشیمی و سایر کالاها بترتیب در شهریورماه سال ۹۳ نسبت به مرداد حدود ۱۷ و ۲ درصد کاهش و متوسط قیمت میعانات گازی، ۱ درصد افزایش یافته است، همچنین متوسط قیمت کالاهای وارداتی در مرداد ماه نسبت به تیر ۹۳، حدود ۵ درصد کاهش یافته است.

متوسط قیمت کالای صادراتی و وارداتی طی ۶ ماهه نخست سال ۹۳

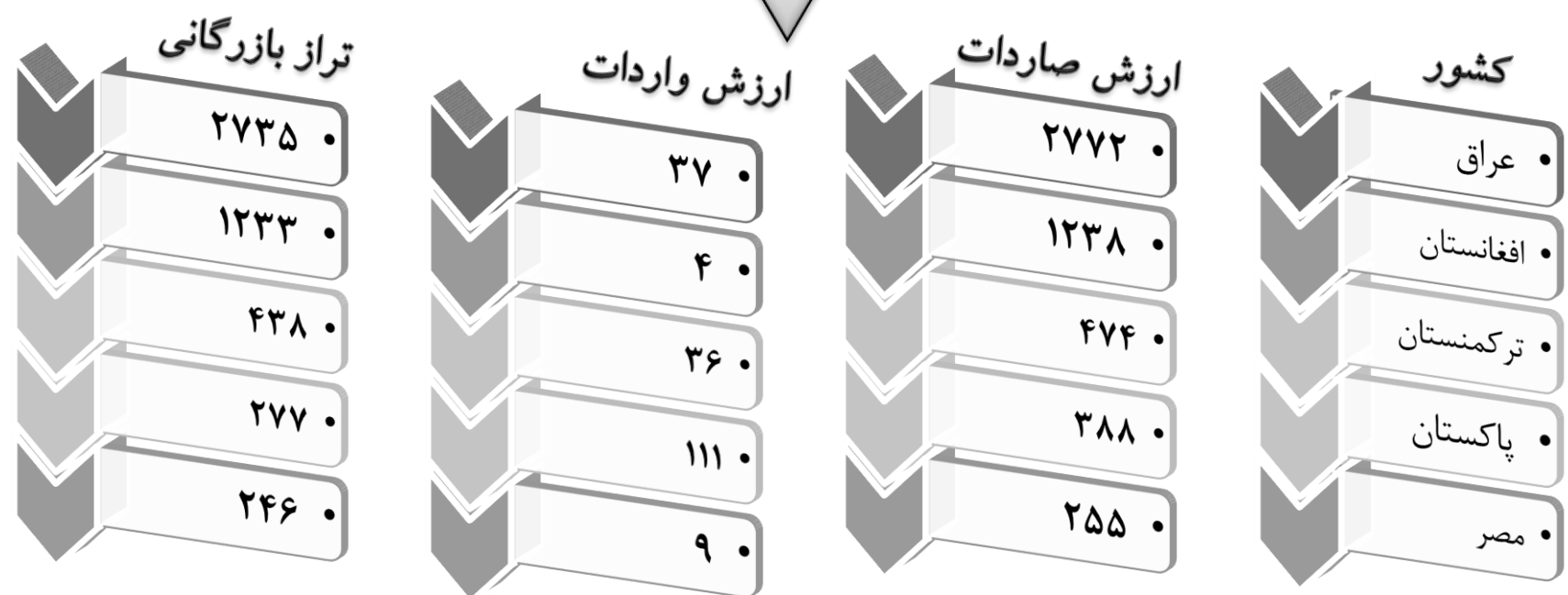
■ در ۶ ماهه نخست سال ۹۳ متوسط قیمت یک تن کالای صادراتی (بجز میعانات گازی) معادل **۴۳۲** دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، **۹.۹۲ درصد افزایش** داشته است.

■ در ۶ ماهه نخست سال ۹۳ متوسط قیمت یک تن کالای وارداتی معادل **۱۳۲۸** دلار بوده که نسبت به ۶ ماهه سال قبل، **۱۱.۴۱ درصد کاهش** داشته است.

■ متوسط ارزش هر تن کالای **وارداتی** بیش از **سه برابر قیمت** هر تن کالای **صادراتی** است.

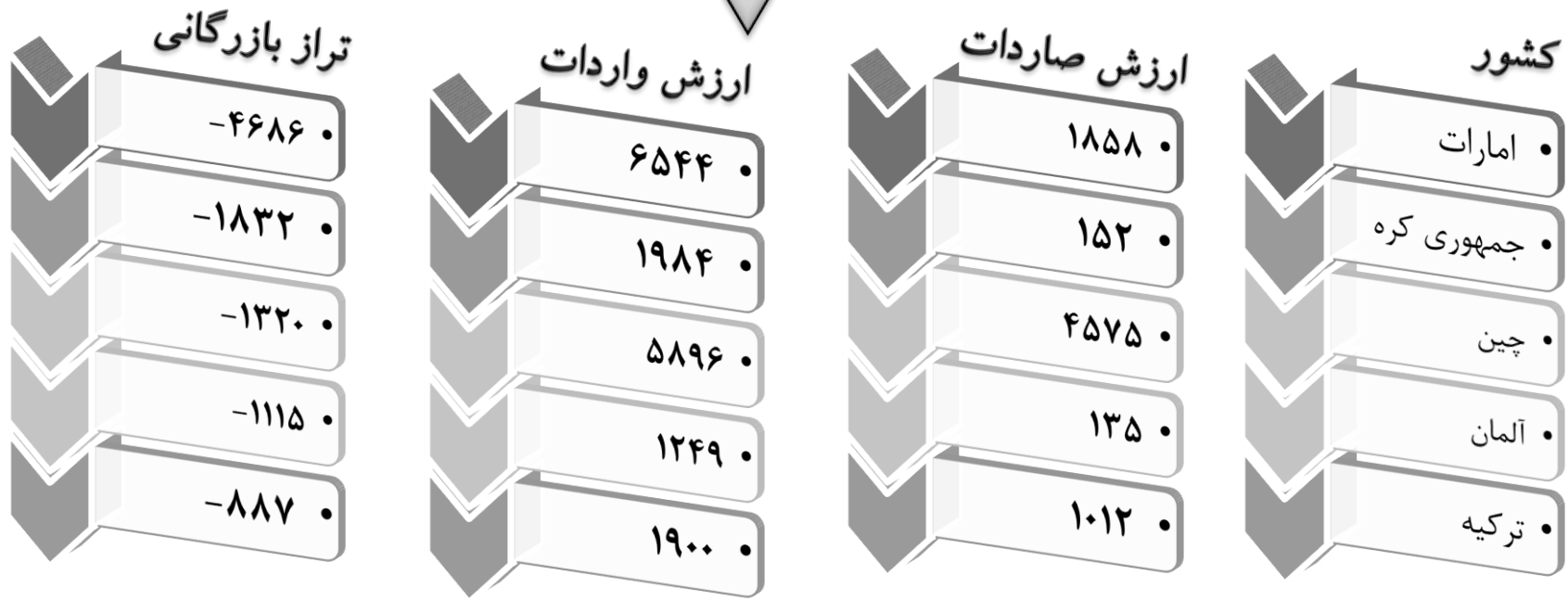
پنج کشور طرف معامله با بیشترین تراز تجاری مثبت طی ۶ ماهه نخست سال ۹۳ (میلیون دلار)

در این مدت، تراز تجاری ایران (بدون احتساب نفت، گاز و خدمات) با ۸۷ کشور مثبت و با ۸۷ کشور دیگر منفی بوده است.

پنج کشور طرف معامله با بیشترین تراز تجاری منفی طی ۶ ماهه نخست سال ۹۳ (میلیون دلار)

میزان واردات به تفکیک ۵ کشور عمده مبدا

میزان صادرات به تفکیک ۵ کشور عمده مقصد

۶ ماهه نخست سال ۹۳

کشور	ارزش واردات - میلیون دلار
امارات	۶۵۴۴۰
چین	۵۸۹۶۰
هند	۲۰۱۱۰
جمهوری کره	۱۹۸۴۰
ترکیه	۱۹۰۰۰
سایر کشورها	۷۶۸۷۰
جمع کل	۲۶۰۲۱۰

کشور	ارزش صادرات - میلیون دلار
چین	۴۵۷۵۰
عراق	۲۷۷۲۰
امارات	۱۸۵۸۰
افغانستان	۱۲۳۸۰
هند	۱۱۲۸۰
سایر کشورها	۵۱۱۴۰
جمع کل	۱۶۶۸۵۰

واردات طی ۵ ماهه * ابتدای سال ۹۳ به تفکیک کالاهای مصرفی، واسطه ای و سرمایه ای

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

نام بخش	وزن	ارزش	سهم
واسطه ای	۱۴۴۱۴	۱۴۲۹۵	۶۸
مصرفی	۱۰۲۷	۳۰۵۸	۱۵
سرمایه ای	۳۴۱	۳۶۹۲	۱۸

عمده واردات کشور مربوط به **کالاهای واسطه ای** با سهم ارزشی ۶۸ درصد می باشد. واردات «مواد اولیه و کالاهای واسطه ای» به آن دلیل که در فرآیند تولید به کار گرفته می شوند نقش مستقیمی در افزایش تولیدات داخل و رشد اقتصادی دارند. اما کاهش واردات (به ویژه مواد اولیه و کالاهای واسطه ای و سرمایه ای) در سال های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ به دلیل تحریم ها و کاهش درآمدهای ارزی نقش موثری در کاهش تولید و رشد اقتصادی کشور داشته است. بنابراین یکی از راهکارهای اساسی برای خروج از رکود در سال ۱۳۹۳ باید در مدیریت واردات و تخصیص منابع با اولویت واردات مورد نیاز بخش های مولد و تولیدی به ویژه بخش صنعت جست و جو کرد.

صادرات طی ۵ ماهه * ابتدای سال ۹۳ به تفکیک بخش های عمده

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

نام بخش	۵ ماهه ابتدای سال ۹۳		سهم از ارزش	۵ ماهه ابتدای سال ۹۲		سهم از ارزش	درصد تغییرات	
	وزن	ارزش		وزن	ارزش		وزن	ارزش
میعانات گازی	۸,۵۰۸	۵,۸۵۷	۳۰	۴,۱۲۴	۳,۶۴۹	۲۲	۱۰۶	۶۱
پتروشیمی	۷,۰۹۱	۵,۶۹۹	۲۹.۰	۶,۱۴۲	۴,۴۲۰	۲۷	۱۵	۲۹
صنعت	۱۱,۹۱۴	۵,۴۴۰	۲۷.۷	۱۲,۲۲۷	۵,۶۸۹	۳۵	-۳	-۴
فرش و صنایع دستی	۵	۱۰۱	۱	۴	۹۸	۱	۳۱	۳
کشاورزی	۱,۴۸۳	۱,۳۴۱	۷	۱,۱۲۳	۱,۱۵۷	۷	۳۲	۱۶
معادن	۱۱,۳۶۵	۱,۲۰۱	۶	۱۲,۹۴۲	۱,۲۴۱	۸	-۱۲	-۳.۲
تجارت چمدانی	۳۲	۰.۲	۰.۲	۳۱	۰.۲	۰.۲	۱.۶	۱.۶
جمع	۴۰,۳۶۶	۱۹,۶۷۰	۱۰۰	۳۶,۵۶۲	۱۶,۲۸۵	۱۰۰	۱۰.۴	۲۱

گروه پتروشیمی (بعد از میعانات گازی) بیشترین سهم را در صادرات بخش های عمده دارا می باشد، سهم صنعت در صادرات ۵ ماهه ابتدای سال ۹۳ (از ۳۵ درصد در ۵ ماهه ابتدای سال ۹۲) به ۲۷.۷ درصد کاهش یافته است.

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

صادرات طی ۵ ماهه * ابتدای سال ۹۳ به تفکیک بخش های عمده

نام بخش	۵ ماهه ابتدای سال ۹۳		سهم از ارزش کل صادرات	۵ ماهه ابتدای سال ۹۲		سهم از ارزش کل صادرات	درصد تغییرات		
	ارزش	وزن		ارزش	وزن			ارزش	وزن
میعانات گازی و پتروشیمی	۱۱,۵۵۶	۱۵,۵۹۹	۵۹	۸,۰۶۹	۱۰,۲۶۶	۵۰		۴۳	۵۲
سایر کالاهای	۸,۱۱۴	۲۴,۷۶۷	۴۱	۸,۲۱۶	۲۶,۲۹۶	۵۰	-۱	-۶	
صنعت	۵,۴۴۰	۱۱,۹۱۴	۲۷.۷	۵,۶۸۹	۱۲,۲۲۷	۳۵	-۴	-۳	
فروش و صنایع دستی	۱۰۱	۵	۱.۲	۹۸	۴	۱		۳	۲۵
کشاورزی	۱,۳۴۱	۱,۴۸۳	۷	۱,۱۵۷	۱,۱۲۳	۷		۱۶	۳۲
معادن	۱,۲۰۱	۱۱,۳۶۵	۶	۱,۲۴۱	۱۲,۹۴۲	۸	-۳	-۱۲	
تجارت چمدانی	۳۲		۰.۲	۳۱		۰.۲		۲	
جمع کل صادرات	۱۹,۶۷۰	۶۵,۱۳۳	۱۰۰	۱۶,۲۸۵	۳۶,۵۶۲	۱۰۰		۲۱	۷۸

میانگین قیمت صادرات بخش های عمده در ۵ * ماهه ابتدای سال ۹۳

میانگین قیمت صادرات

(تن/دلار)

نام بخش	۵ ماهه ابتدای سال ۹۳	۵ ماهه ابتدای سال ۹۲	درصد تغییرات
پتروشیمی	۸۰۴	۷۲۰	۱۲
صنعت	۴۵۷	۴۶۵	-۲
فرش و صنایع دستی	۲۰۲۰۰	۲۴۵۰۰	-۱۸
کشاورزی	۹۰۴	۱۰۳۰	-۱۲
معادن	۱۰۶	۹۶	۱۰
جمع	۴۸۷	۴۴۵	۹

با توجه به کاهش قیمت صادرات صنعت، کشاورزی و فرش و صنایع دستی به نظرمی رسد صادرکنندگان دو بخش مذکور منافع کوتاه مدت ریالی ناشی از افزایش نرخ ارز را به منافع بلند مدت صادرات ترجیح داده اند.

تجارت خارجی ایران در تقویم میلادی

(هزار تن / میلیون دلار)

درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل		هشت ماهه سال ۲۰۱۳		هشت ماهه سال ۲۰۱۴		شرح
		وزن	ارزش	وزن	ارزش	
ارزش	وزن					
۸.۴۲	۵.۳۸	۲۰۳۲۱	۵۰۴۷۸	۲۲۰۳۲	۵۳۱۹۱	صادرات
۳۰.۸۳	۳۶.۴۵	۲۹۲۷۱	۲۰۴۳۸	۳۸۲۹۶	۲۷۸۸۸	واردات
۸۱.۷۲		-۸۹۵۰		-۱۶۲۶۴		تراز بازرگانی

نتیجه گیری

۱- طی ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳ **واردات گندم** در حالی ۱۲۳ درصد رشد کرده است که وزارت کشاورزی سیاست خرید تضمینی از کشاورزان و حرکت به سمت خودکفایی را دنبال می کند. در حالی که وزارت کشاورزی بر اساس برآورد میزان تولید و خرید تضمینی گندم در سال جاری، نیاز به واردات این محصول را حدود یک میلیون تن اعلام کرده، با گذشت یک فصل از سال بیش از دو میلیون تن گندم وارد شده و همچنان هم واردات ادامه دارد.

طی ۶ ماهه نخست امسال **سه میلیون و ۷۱۷ هزار تن دانه سخت گندم** به ارزش بالغ بر ۱۲۸۶ میلیون دلار به کشور وارد شده که از نظر وزنی بیش از ۱۶۵ درصد و از نظر ارزشی بیش از ۱۲۳ درصد نسبت به همین بازه زمانی در سال گذشته افزایش داشته است.

نتیجه گیری

۲- عمده واردات کشور را ماشین آلات مکانیکی، کالاهای اساسی خوراکی، ماشین آلات برقی، محصولات فولادی، محصولات پلاستیکی، محصولات دارویی و قطعات منفصله خودرو تشکیل داده‌اند. محصولات وارداتی در مقایسه با محصولات صادراتی کشور از **درجه استراتژیک** بالاتری برخوردارند و برخلاف محصولات صادراتی که عمدتاً مواد خام و با ارزش افزوده پایین هستند، محصولات وارداتی عمدتاً کالاهای اساسی خوراکی و تولیدات با تکنولوژی بالا هستند.

نتیجه گیری

۳- در شش ماه نخست سال جاری اقلام عمده صادراتی کشور (بدون احتساب میعانات گازی) را عموماً **محصولات پتروشیمیایی، پالایشگاهی و معدنی** با ارزش افزوده پایین تشکیل می دهند. در شرایطی که کشوری صادرکننده مواد خامی باشد که دارای جایگزین در کشورهای دیگر است و وارد کننده محصولات با ارزش افزوده باشد، حتی با وجود برابری میزان صادرات و واردات، در عرصه تجاری دچار وابستگی است و نشان از آسیب پذیری بالای تجارت خارجی این کشور دارد.

نتیجه گیری

۴- با توجه به آنچه گفته شد به نظر می رسد گرچه کشورمان از یک تناسب نسبی از نظر میزان واردات و صادرات برخوردار است ولی از نظر محتوای کالاهای مبادله شده وضعیت مناسبی ندارد و تنها به لطف صادرات مواد خام، محصولات کمتر فرآوری شده و محصولات انرژی بر توانسته است کالاهای اساسی و با تکنولوژی بالای مورد نیاز خود را تأمین کند. همچنین **پایین بودن سهم اقتصاد دانش بنیان از تولید و صادرات کشور** با سیاست های اقتصاد مقاومتی که از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ شده است، سازگاری ندارد.

با تشکر از توجه شما